Advies 2026/010

De Federale Adviesraad voor ouderen (FAVO), opgericht bij de wet van 8 maart 2007 tot oprichting van een FAVO waarvan de leden worden benoemd bij koninklijk besluit van 7 juli 2017, heeft tot taak om op eigen initiatief of op verzoek van de Federale Regering of een Wetgevende Kamer, adviezen over aangelegenheden die onder de bevoegdheid van de federale overheid vallen op het gebied van pensioenen, gelijke kansen, sociale integratie en de bestrijding van ongelijkheid, toegankelijkheid van de gezondheidszorg en mobiliteit. Overeenkomstig artikel 3 § 3, 1 ° van voormelde wet van 8 maart 2007 brengt de FAVO het volgende advies uit:

ADVIES VAN DE FEDERALE ADVIESRAAD VOOR OUDEREN BETREFFENDE het besluit IGO

De FAVO sluit zich aan bij het gemeenschappelijk standpunt van de ondertekenende organisaties van ouderen, armoede organisaties en middenveldorganisaties.

Ouderenorganisaties, armoede organisaties, middenveld en vakbonden vragen de onmiddellijke stopzetting van onnodig verstrengde IGO-controles

Minister van Pensioenen Jan Jambon heeft een ontwerp van koninklijk besluit voorgelegd aan de Federale Adviesraad Ouderen met het verzoek om een spoedadvies. Vanaf 1 november wil de minister de bewegingsvrijheid van ruim 119.000 kwetsbare ouderen met een Inkomensgarantie voor Ouderen (IGO) drastisch beperken. De middenveld-organisaties reageren verbolgen op deze "pestmaatregelen" en eisen dat de spoedprocedure onmiddellijk wordt stopgezet.

De Inkomensgarantie voor ouderen (IGO) vult al te lage pensioenen aan, maar wel enkel na controle van strikte toegangsvoorwaarden en een strenge vermogenstoets. Er wordt bijgepast tot maximaal € 1.644 bruto euro voor alleenstaanden en € 1.096 bruto voor samenwonenden. De mediaantoeslag bedraagt 686 euro, 64 % zijn vrouwen, de gemiddelde leeftijd van de gerechtigden is 74 jaar. Met de nieuwe maatregelen worden de voorwaarden voor deze kwetsbare groep aanzienlijk verstrengd:

- **Minder dagen in het buitenland:** Het toegelaten verblijf in het buitenland wordt teruggeschroefd van 29 naar hoogstens 21 dagen per jaar. Wie dit overschrijdt, kan het IGO gedurende één maand verliezen (en zelfs 3 maanden bij herhaling). De maatregel beperkt grootouders om hun kinderen en kleinkinderen die buiten België wonen te zien.
- **Meldingsplicht vanaf één overnachting:** Ouderen moeten tot nu toe pas vanaf 5 opeenvolgende kalenderdagen in het buitenland vooraf die reis melden aan de pensioendienst. Voortaan zal die voorafgaande melding al gelden vanaf **één enkele overnachting**. Wie dit niet vooraf meldt, riskeert het verlies van zijn IGO voor één maand (en drie maanden bij herhaling).
- **Geen vrijstelling van controle meer voor 80-plussers:** De pensioendienst controleert of een gepensioneerde met IGO wel in België is door steekproefsgewijs op willekeurige momenten aangetekende brieven te sturen. De gepensioneerde moet die persoonlijk ondertekenen. Tot nog toe zijn 80-plussers vrijgesteld van die verblijfscontrole met

aangetekende brieven. Maar die vrijstelling verdwijnt. Ook 80-plussers en zelfs honderdjarigen moeten voortaan persoonlijk – en vaak op afspraak – naar het gemeentehuis om hun aanwezigheid te bewijzen als ze de postbode met een aangetekende brief hebben gemist.

- **Strengere regels voor IGO-gerechtigden die ook nog een bijkomende handicap hebben:** De drempel voor vrijstelling van controle op basis van verminderde zelfredzaamheid wordt verhoogd: van 7 naar 12 punten op de FOD-schaal. Ook wie een BelRAI-score van minder dan 8 punten heeft, valt voortaan onder het strenge controlesysteem. Dit betekent dat bijvoorbeeld ook blinden die zich met hulpmiddelen en een mantelzorger redden, zich persoonlijk op het gemeentehuis moeten melden. Net als zorgbehoevende personen met een zorgvolmacht. Slechts 1 op 5 personen met een handicap overschrijden de score van zelfredzaamheid waarop je wordt vrijgesteld van een controle.
- **Medische privacy in het gedrang:** De pensioendienst zal bij de ziekteverzekering voortaan gegevens opvragen om na te gaan wie de voorbije 3 maanden geneeskundige verzorging kreeg in België. De pensioendienst wil die data gebruiken om de overige IGO-gerechtigden gerichter te controleren.
- **Voor daklozen en mensen zonder vast thuisadres** wordt de regeling van controle via het adres op het OCMW afgeschaft.

"Overdreven maatregelen zonder feitelijke onderbouwing"

De ondertekende middenveldorganisaties verzetten zich uitdrukkelijk tegen deze plannen. Een redelijke controle op sociale fraude is aanvaardbaar en noodzakelijk, maar deze ingrepen schieten hun doel voorbij:

1. **Geen aantoonbaar nut:** In het verleden bleek het aantal misbruiken bij de IGO minder dan 1% te bedragen. Er is geen enkele feitelijke basis voor deze verstrenging. Deze controles zijn de moeite niet waard.
2. **Ongelijke behandeling:** Een dergelijk reis- en verblijfsverbod geldt niet voor mensen met een gewoon rust- of overlevingspensioen, noch voor ontvangers van een zorgbudget Zelfs voor mensen op beroepsactieve leeftijd met een leefloon gelden minder strenge regelingen voor verblijf in het buitenland. Waarom juist de meest kwetsbare gepensioneerden zo geviseerd worden, is onbegrijpelijk.
3. **Wreed ten aanzien van ouderen op heel hoge leeftijd en personen met een handicap:** Het verplichten van ouderen op heel hoge leeftijd, zelfs mensen met een beperking om naar het gemeentehuis te trekken zodra ze een aangetekende brief missen, getuigt van een gebrek aan menselijkheid. Veel ouderen met een IGO aarzelen nu al om hun huis uit te gaan, uit vrees de postbode te missen. Wat voor nogal wat stress zorgt.
4. **Schending van de privacy en het hoorrecht:** Het uitwisselen van medische gegevens tast de privacy van senioren aan. Bovendien worden uitkeringen geschorst zonder dat de betrokkenen vooraf gehoord worden. Dit is strijdig met de principes van behoorlijk bestuur en het gaat ook in tegen artikel 41 van het Handvest van Grondrechten in de Europese Unie (het recht om gehoord te worden vooraleer een sanctie ingaat).

Prioriteit moet liggen bij toekenning, niet bij afstraffing

De ondertekenende organisaties vragen dat de federale overheid de spoedprocedure stopzet en eerst op basis van objectieve cijfers in overleg treedt met de Federale Adviesraad Ouderen en armoede organisaties

Daarnaast wijzen deze organisaties op de échte uitdaging: de non take-up van de IGO-toeslag. **Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat bij benadering 50% of ruim 66.000 gepensioneerden hun IGO mislopen door de ingewikkelde aanvraagprocedure en onwetendheid.** Zie: TAKE_FinalReport, p. 58. Wie het IGO misloopt, loopt ook vaak andere voordelen mis. De overheid zou haar energie moeten steken in het toekennen van rechten aan wie er recht op heeft, in plaats van het opzetten van een nieuw controleapparaat.

Dit persbericht gaat uit van een coalitie van volgende organisaties:

OKRA • BAPN (Belgisch Netwerk Armoedebestrijding) • Réseau Wallon de Lutte contre la Pauvreté • Netwerk tegen Armoede • Neos • S-Plus • CSC-Séniors • Enéo • Les Aînés Engagés • Groen Plus • droit devant • PS Séniors • Le Gang des Vieux en Colère • Liages • Pensionnés de l'Interrégionale Bruxelles FGTB • IW Pensionnés FGTB • Vlaamse Ouderenraad • Brussels Platform Armoede • PSC Open Huis • De Fakkel • Beweging van Mensen met een Laag Inkomen en Kinderen •Ligue des droits humains • Solaria • CM • MC • ACV-CSC • ABVV-FGTB • Synova

De voorzitter,

Herman Fonck

De ondervoorzitter,

Daniel Van Daele